

מסורת הש"ס

6) עדין פירא מיט מענטש פון מיה נבנות... (3) מדינת פירא... (2) עדינות... מיט מענטש... נבנות... (1) נבנות... ולשאלתם.

תורה אור השלם

1) וקחתה בכסף וקחתה בכסף וקחתה בכסף... 2) וקחתה בכסף... 3) וקחתה בכסף... 4) וקחתה בכסף... 5) וקחתה בכסף... 6) וקחתה בכסף...

הגהות הב"ח

6) וקחתה בכסף... 7) וקחתה בכסף... 8) וקחתה בכסף... 9) וקחתה בכסף... 10) וקחתה בכסף...

גליון הש"ס

נב"ה פירא... 1) וקחתה בכסף... 2) וקחתה בכסף... 3) וקחתה בכסף... 4) וקחתה בכסף...

מוסף רש"י

הפורט סלע... 1) וקחתה בכסף... 2) וקחתה בכסף... 3) וקחתה בכסף... 4) וקחתה בכסף...

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מה.

עין משפט
גר מצוה

יא א ב טושי' רד סי קפס פטי' א: יב ג מ' פיה מל' מעשר שני ה' י: יג ד מ' שס פ' ב' ה ועי' ב' פ' דמל' משה ב: יד ה מ' פיה שס ה' י: ד:

רבינו הגנאל

על דירין מחלוקת דאמר ר' יוחנן אסור ללוות דניר בריו ומסכבא דניר של זבוב בריו של זבוב וליאבא רבי' דסברי דהבא פירא הוא והוה ליה כסאה כסאה אסור. ואילו עמדה והלכת בך היינו סקנין ובי ר' יוחנן כביש אמרה לשמעיה אלא כיון דנודח לא עשי' לה היתרין הכי לא עשי' ר' יוחנן דאמר פירות של דירין דברי הכל מחללין דרבה טיבכא היה ומאן אסר הלוואה דירי בריו משום דחזא דלענין דחן ומסכבא שווה כפירא דחן והוב קונה את הכסף גם הוא לענין הלוואה משום חומרא דרבי' לגבי פירא דאסור אבל גבי פירא דעלמא טיבכא הוי. ואמר' הני נמי מחללין דירי בריו. ת"ש כביש וסלקא הכי לר' יוחנן לגבי פירא טיבכא הוי ומחללין מעשר שני בריו זבוב ואע"ג דאסור ללוות דירי בריו. ת"ש מעשר שני בירושלים ביש ובשקל פסולת פ' מעות הללו פריטי אינון ופשוטה רוא ואסיקנא אלא דכולי עלמא הכסף כסף ריבא ואפי' כסף שני פ' מעות הכסף שווה ובי מעשר שני מותר לפרוטו בכסף אחר שני' וצרת הכסף ונתתה הכסף בכל אסור תאוה נפשך וזוהו כסף כסף ריבא. ואי איתמר הכי איתמר ר' יוחנן וריש לקיש חד אסר בסלעין על דירין מחלוקת

לגבי נפשיה מי איבא ל"פ"ד לאו טבעא הוי. וז"ל ח"כ היכי מוכח לעיל (דף מד:) דרבי חייל סבר דהבא הוי טבעא דלמא היינו דוקא לגבי נפשיה ולא לגבי כספא וי"ל דלעיל סבר כמסקנא דהבא דלא לענין מקח וממכר פירא הוי לגבי הלוואה נמי פירא הוי:

אלא ל"ב"ש. ולא יסקנור כמותו אלא אלונייהו קאמר לא ר' יוחנן סבר לה כמתני' דהוהב קונה את הכסף: **ושאני** הלוואה. השתא מני מיירי דניר כסף וכנית הלל וז"ל היכי מוכח נסמון ה"ג מסכתא דר' יוחנן דאמר מחללין מדאמר ר' יוחנן אע"פ שאמרנו אסור ללוות דניר דניר אבל מחללין מעשר שני עליו מנ"ל דאירי דניר זבוב וכנית שמאי דלמא דניר כסף וכנית וי"ל דעל כרחק דניר זבוב אירי דלא בשל כסף וכנית הלל פשיטא דמחללין דמתימין היא (מע"ש פ"ב מ"ו) לא יעשה סלעין דירי זבוב א"כ אומן סלעין חילל פירות עליון ולג"ש דוקא אסור ללוות דסברי דהבא פירא הוי אבל לבי' מותר ללוות דהבא טבעא הוי דהא מחללין סלעין עליו ולג"ש נמי הוי טבעא לחלל פירות עליו וכן לקמן (דף מח.) ר"ש אומר אין דניר זבוב קונה טלית אלמא לגבי פירא טבעא הוי ואפילו לגבי כספא אסור טבעא דהשתא כילדומו מסכתא דמיהו ר"ח פירא דהכי אמר רב האי גאון דהבא פירא הוי לכל מילי ושמא זימני האמוראים היה זבוב ויאלא בהזאה והוה טבעא וזימני הגאון לא היה יזא כלל ולכן אמר דהבא פירא:

בבב הדין פירא. רש"י פ' טעם דנדי ז"ה ודנדי ז"ש לא נתן טעם משמע לבי' יכול לעשות מה שירצה וכן לקמן בהפורט סלע בירושלים וקשה דנמסקת עדיות (פ"א מ"ט) מני לכו כהדי דנדי דנדי דנדי לחומר' והוי ליה למתנייהו כהדי קולי ז"ש לכן גראה דנ"ש דוקא בכל הסלע קאמרי ולא יתליף ז' וג' פעמים שכל פעם משתכר (ו) החטוי ונמלא מפקוד מעשר שני ועי"ל דהבא דוקא יתן בכל הסלע מעות שלא יתעפשו בדרך קודם שיגיע שם:

לפלגי בסעי' ע"ל פ"א. רבינן ל"ג ליה דלמאי יחלל על סלעין אחרים מיהו הא לא קשיא שהראשונים אינם חריפים להוציאם בירושלים כמו השניים שהם מטבע אחר והא דאמר בהגזול (קמח) (ב"ק דף י"ז) התקינו שיהו כל המעות שניגוע שם:

השתא כספא לגבי פרי' פהצ"ן. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחן לירושלים דחן לירושלים עיקר חלול הוא פירות על פריטי או על פלגים כדי להקל משאו וירושלים עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי להכילם או על פריטי כדי לקנות בהם זורק אצילה ולכן לא פריך מינה לנשוא קמח ולא למ"ד אף כשירות על דירין מחלוקת ופליגי אזי דהבא פירא הוי אזי לאו ולא פריך לאלא למ"ד דעמיייהו דנ"ש משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין לחלק בין חן לירושלים לחוזה לה: **בבב** אשר תאוה נפשך. ואם תאמר והא דענין פרי מפרי וגדולי קרקע וי"ל דלא ממעטין אלא מים ומלא אכל לא פירוטא דנפרוטה קונה נקר ואין דהו פרי מפרי: א"ן

אסור ללוות דניר בדניר דניר דמאי אילימא דניר של כסף בדניר של כסף לגבי נפשיה מי איבא למ"ד לאו טבעא הוי אלא פשיטא דניר של זבוב בדניר של זבוב ולמאן אי לב"ה הא אמרי טבעא הוי אלא לאו לב"ש וש"מ ר' יוחנן הוא דאמר אין מחללין לא לעולם אומא לך ר' יוחנן הוא דאמר מחללין ושאני הלוואה כיון דלענין מקח וממכר שוויהו רבנן כי פירא דאמרינו איהו גיהו דאוקור וזיל לגבי הלוואה נמי פירא הוי ה"ג מסכתא דרבי אחא רבין א"ר יוחנן אע"פ שאמרנו אסור ללוות דניר דניר אבל מחללין מעשר שני עליו ש"מ ת"ש (הפורט סלע ממועות מעשר שני ב"ש אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים יבשקל כסף בשקל מעות השתא לב"ש לגבי פריטי מחללין לגבי דהבא מיבעיא שאני פריטי באחרא דסגין חריפי לישנא אחרינא אמרי לה רבי יוחנן וריש לקיש חד אמר מחלוקת בסלעין על דירי דנדי דנדי סברי הכסף יבכף ראשון ולא כסף שני אבל פירות על דירין דברי הכל מחללין דאכתי כסף ראשון הוא וחד אמר אף בפירות על דירין נמי מחלוקת וכלא מ"ד סלעין על דירין מחלוקת אדמיפלגי בסלעין על דירין לפלגי בסלעין על סלעין אי אפלגי בסלעין על סלעין הוה אמונא ה"מ בסלעין על סלעין אבל בסלעין על דירין מודו להו ב"ה לב"ש דדהבא לגבי כספא פירא הוי ולא מחללין קב"ל ת"ש ה"ה הפורט סלע של מעשר שני בירושלים ב"ש אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים יבשקל כסף בשקל מעות השתא כספא לגבי פריטי מחללין ולא אמרינן כסף ראשון ולא כסף שני לגבי דהבא דחשיב מיניה מי אמרינן כסף ראשון ולא כסף שני אמר רבא ארמי' ירושלים קמוחבת שאני ירושלים דכתיב ביה ינותנהו הכסף בכל אשר תאוה נפשך בכך ובצאן תא שמע ה"ה הפורט סלע ממועות מעשר שני בית שמאי אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים בשקל כסף בשקל מעות אלא דכולי עלמא הכסף כסף ריבא ואפילו כסף שני אלא אי איתמר דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש הכי איתמר חד אמר מחלוקת בסלעין על דירין דב"ש סברי גורינן שמוא

אסור ללוות דניר בדניר דניר דמאי אילימא דניר של כסף בדניר של כסף לגבי נפשיה מי איבא למ"ד לאו טבעא הוי אלא פשיטא דניר של זבוב בדניר של זבוב ולמאן אי לב"ה הא אמרי טבעא הוי אלא לאו לב"ש וש"מ ר' יוחנן הוא דאמר אין מחללין לא לעולם אומא לך ר' יוחנן הוא דאמר מחללין ושאני הלוואה כיון דלענין מקח וממכר שוויהו רבנן כי פירא דאמרינו איהו גיהו דאוקור וזיל לגבי הלוואה נמי פירא הוי ה"ג מסכתא דרבי אחא רבין א"ר יוחנן אע"פ שאמרנו אסור ללוות דניר דניר אבל מחללין מעשר שני עליו ש"מ ת"ש (הפורט סלע ממועות מעשר שני ב"ש אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים יבשקל כסף בשקל מעות השתא לב"ש לגבי פריטי מחללין לגבי דהבא מיבעיא שאני פריטי באחרא דסגין חריפי לישנא אחרינא אמרי לה רבי יוחנן וריש לקיש חד אמר מחלוקת בסלעין על דירי דנדי דנדי סברי הכסף יבכף ראשון ולא כסף שני אבל פירות על דירין דברי הכל מחללין דאכתי כסף ראשון הוא וחד אמר אף בפירות על דירין נמי מחלוקת וכלא מ"ד סלעין על דירין מחלוקת אדמיפלגי בסלעין על דירין לפלגי בסלעין על סלעין אי אפלגי בסלעין על סלעין הוה אמונא ה"מ בסלעין על סלעין אבל בסלעין על דירין מודו להו ב"ה לב"ש דדהבא לגבי כספא פירא הוי ולא מחללין קב"ל ת"ש ה"ה הפורט סלע של מעשר שני בירושלים ב"ש אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים יבשקל כסף בשקל מעות השתא כספא לגבי פריטי מחללין ולא אמרינן כסף ראשון ולא כסף שני לגבי דהבא דחשיב מיניה מי אמרינן כסף ראשון ולא כסף שני אמר רבא ארמי' ירושלים קמוחבת שאני ירושלים דכתיב ביה ינותנהו הכסף בכל אשר תאוה נפשך בכך ובצאן תא שמע ה"ה הפורט סלע ממועות מעשר שני בית שמאי אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים בשקל כסף בשקל מעות אלא דכולי עלמא הכסף כסף ריבא ואפילו כסף שני אלא אי איתמר דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש הכי איתמר חד אמר מחלוקת בסלעין על דירין דב"ש סברי גורינן שמוא

השתא כספא לגבי פרי' פהצ"ן. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחן לירושלים דחן לירושלים עיקר חלול הוא פירות על פריטי או על פלגים כדי להקל משאו וירושלים עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי להכילם או על פריטי כדי לקנות בהם זורק אצילה ולכן לא פריך מינה לנשוא קמח ולא למ"ד אף כשירות על דירין מחלוקת ופליגי אזי דהבא פירא הוי אזי לאו ולא פריך לאלא למ"ד דעמיייהו דנ"ש משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין לחלק בין חן לירושלים לחוזה לה: **בבב** אשר תאוה נפשך. ואם תאמר והא דענין פרי מפרי וגדולי קרקע וי"ל דלא ממעטין אלא מים ומלא אכל לא פירוטא דנפרוטה קונה נקר ואין דהו פרי מפרי: א"ן